

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมของผู้ปกครองทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 36 เขต รวม 427 โรงเรียน เป็นจำนวนนักเรียนทั้งหมด 39,136 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวอย่างประชากร ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 480 คน และผู้ปกครองนักเรียน ร้อยละ 25 ของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร คิดเป็น 120 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งหมด 600 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) (ประคอง กรรณสุด, 2529) ตามลำดับขั้นดังนี้

1.1 เลือกเขตที่จะศึกษา โดยการสุ่มตัวอย่าง 2 แบบ คือแบบเจาะจง (Purposive random sampling) และแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) มาร้อยละ 25 จากจำนวนทั้งหมด 36 เขต จะได้ 9 เขต ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ คือ

1.1.1 กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมา 1 เขต คือ เขตภาษีเจริญ เพราะ
เห็นว่าเป็นเขตใหญ่ และมีโรงเรียนมากถึง 22 โรงเรียน

1.1.2 แบ่งเขตที่เหลือ 35 เขต เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่อยู่ทาง
ฝั่งตะวันออกและกลุ่มที่อยู่ทางฝั่งตะวันตก ของแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อให้ข้อมูลกระจายไปทั่ว
กรุงเทพมหานคร แล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากมากลุ่มละ 4 เขต จะได้รวม
8 เขต

1.1.3 ได้เขตที่จะศึกษารวม 9 เขตคือ เขตสัมพันธวงศ์ เขตดุสิต
เขตบางกะปิ เขตห้วยขวาง เขตภาษีเจริญ เขตหนองแขม เขตราชบุรีบูรณะ เขตธนบุรี
และเขตบางกอกใหญ่ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนในแต่ละเขตที่เลือกได้

เขตที่เลือก	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด	จำนวนโรงเรียนที่เลือก
เขตสัมพันธวงศ์	3	1
เขตดุสิต	9	2
เขตบางกะปิ	13	3
เขตห้วยขวาง	4	1
เขตภาษีเจริญ	22	6
เขตหนองแขม	9	2
เขตราชบุรีบูรณะ	13	3
เขตธนบุรี	17	4
เขตบางกอกใหญ่	6	2
รวม	96	24

1.2 เลือกโรงเรียนที่จะศึกษา โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขต 9 เขต ที่แสดงไว้ในตารางที่ 1 มาร้อยละ 25 จะได้โรงเรียนทั้งหมด 24 โรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 96 โรงเรียน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทาง ซึ่งผู้วิจัยสามารถเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองได้ ดังรายชื่อโรงเรียนที่แสดงไว้ในตารางที่ 2

1.3 กำหนดขนาดตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดตัวอย่างประชากรของ ประคอง กรรมสูตร (ม.ป.ป.) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ถ้าจำนวนประชากรมีขนาดเป็นหมื่นขึ้นไป จำนวนตัวอย่างประชากร คิดเป็นร้อยละ 1 และถ้าจำนวนประชากรมีขนาดเป็นร้อย จำนวนตัวอย่างประชากร คิดเป็นร้อยละ 25

1.4 จากสถิติการศึกษาของสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร ปรากฏว่า ประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 39,163 คน (สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร, 2534) จึงควรเป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมด 392 คน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างประชากรมาโรงเรียนละ 20 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย จะได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียน 480 คน แล้วสุ่มตัวอย่างผู้ปกครองมาร้อยละ 25 จากตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียน คือ โรงเรียนละ 5 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เช่นกันจะได้ผู้ปกครองที่เป็นตัวอย่างประชากร 120 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งหมด 600 คน ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 รายชื่อโรงเรียนประถมศึกษา ในแต่ละ เขตที่เลือก และจำนวนตัวอย่างประชากร
ที่เป็นนักเรียนและผู้ปกครอง

เขต	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6	จำนวนตัวอย่างประชากร	
			นักเรียน	ผู้ปกครอง
ลัมพีนฮวงส์	วัดจักรวรรดิ	56	20	5
	วัดราชผาติการาม	57	20	5
ดุสิต	วัดจันทรสโมสร	169	20	5
	วัดสามัคคีธรรม	79	20	5
	วัดศรีบุญเรือง	195	20	5
บางกะปิ	วัดบึงทองหลาง	389	20	5
	วัดประยูรวงศ์	89	20	5
	วัดขุนจันทร์	42	20	5
ธนบุรี	กัณฑ์ทาราราม	81	5	
	วัดเวฬุราชิน	126	20	5
	คลองหนองใหญ่	154	20	5
	วัดกำแหง	31	20	5
ภาษีเจริญ	วัดมะพร้าวเตี้ย	91	20	5
	วัดทองศาลางาม	133	20	5
	วัดวิจิตรการนิมิตร	50	20	5
	วัดโคกนาค	60	20	5
	วัดอุดมรังสี	182	20	5
หนองแขม	บ้านขุนประเทศ	78	20	5

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เขต	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6	จำนวนตัวอย่างประชากร นักเรียน	ผู้ปกครอง
ราชบุรีบูรณะ	ราชบุรีบูรณะ	153	20	5
	วัดสารอด	84	20	5
	นาหลวง	258	20	5
ห้วยขวาง	สามเสนนอก	482	20	5
บางกอกใหญ่	วัดท่าพระ	154	20	5
	วัดดีควด	50	20	5
รวม	24	3,243	480	120

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือทั้งหมด 3 ฉบับดังนี้

1. แบบสอบถามนักเรียน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับกิจกรรมที่ผู้ปกครองจัดให้กับนักเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างละ 1 ฉบับ รวมเป็น 2 ฉบับ

2. แบบสำรวจสภาพทั่วไปของที่อยู่อาศัย ที่มีสภาพเหมาะสมกับการเรียนรู้
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามนักเรียนและผู้ปกครอง เกี่ยวกับกิจกรรมที่ผู้ปกครองจัดให้กับนักเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร วารสาร บทความ สถิติทางการศึกษา และงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวทาง การส่งเสริม การเรียนรู้ ให้กับนักเรียน

1.2 ศึกษาโครงการผู้ปกครองศึกษา ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับ
ก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา ฉบับที่ 7 (2535 - 2539) สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ

1.3 ศึกษาบทความของบลูม (Bloom, 1981) เกี่ยวกับการสร้าง
บรรยากาศ (สิ่งแวดล้อม) ภายในบ้านที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อนำมาสร้าง
เป็นแบบสอบถาม

1.4 ศึกษาจากการสัมภาษณ์บุคคล ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

1.5 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยและการสัมภาษณ์
มาสร้าง เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งแบ่ง เป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นแบบตรวจรายการ
(Check list) และแบบเติมคำ (Completion)
เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ลักษณะของที่อยู่อาศัย
และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า
(Rating scale) เกี่ยวกับกิจกรรมที่ผู้ปกครองจัดให้
นักเรียน และมีผลในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
พร้อมทั้งให้แสดง เหตุผลประกอบการจัดกิจกรรมในแต่ละ
ข้อ ซึ่งแบ่ง เป็น 4 ด้าน ดังนี้คือ

- 1) การส่งเสริมการใช้ภาษา มี 11 ข้อ
- 2) การแนะแนวทางวิชาการ มี 15 ข้อ
- 3) การส่งเสริมให้มีนิสัยที่ดีในการทำงานมี 9 ข้อ
- 4) การส่งเสริมให้สำรวจและอภิปรายแนวความคิดและ
เหตุการณ์ต่าง ๆ มี 9 ข้อ รวมแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ทั้งหมด 44 ข้อ

ตอนที่ 3 ให้นักเรียนและผู้ปกครอง แสดงความคิดเห็นและ เขียน
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. แบบสำรวจสภาพทั่วไปของที่อยู่อาศัย ที่มีบรรยากาศเหมาะกับการเรียนรู้
ดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.1 ศึกษางานวิจัยของ โสภิตอนงค์ บุญช่วย (2530) เกี่ยวกับการสังเกต
สภาพทั่วไปของโรงเรียนอนุบาล

2.2 สร้างแบบสำรวจสภาพทั่วไปของที่อยู่อาศัย เป็นแบบเลือกตอบและ
เติมคำ รวม 9 ข้อ

3. นำแบบสอบถามและแบบสำรวจ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ
ความครอบคลุมเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามและแบบสำรวจไปทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียน จำนวน
5 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดใหม่พิเรนทร์ เขตบางกอกใหญ่
สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้
เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึง ผู้อำนวยการ
สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 นำหนังสืออนุญาตจากสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ไปยังสำนักงาน เขต
ที่เป็นตัวอย่างประชากร และรับหนังสือจากสำนักงาน เขต นำไปเพื่อขอความร่วมมือจาก
ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และครูประจำชั้น ของโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง
ประชากร

3.3 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามไปแจกและรับคืนด้วย
ตนเองทุกโรงเรียน

3.4 สำหรับแบบสอบถามผู้ปกครองนั้น ได้ฝากให้นักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร
นำไปให้ผู้ปกครองตอบที่บ้าน แล้วนำมาส่งครูประจำชั้น

3.5 สำหรับแบบสำรวจสภาพทั่วไปของที่อยู่อาศัยนั้น ผู้วิจัยได้ไปสำรวจด้วยตนเอง
ส่วนหนึ่งและได้มอบให้ครูในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรไปสังเกตอีกส่วนหนึ่ง รวม
120 บ้าน

3.6 แบบสอบถามนักเรียนที่ส่งไปจำนวน 480 ชุด ได้รับคืนมา 480 ชุด แล้วนำมาคัดเลือก เป็นแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ นักเรียนตอบครบทั้งสามตอนของแบบสอบถาม สำหรับใช้ในการวิจัยได้ 471 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.12 และแบบสอบถามผู้ปกครองที่ส่งไปจำนวน 120 ชุด ได้รับคืน 120 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ จากตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียน 471 ฉบับ ผู้ปกครอง 120 ฉบับ มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการหาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺) โดยดำเนินการดังนี้

4.1 ข้อมูลตอนที่ 1 จากแบบสอบถามทั้งสองชุด เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ได้รวบรวมแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.2 ข้อมูลตอนที่ 2 จากแบบสอบถามทั้งสองชุด เกี่ยวกับการส่งเสริมของผู้ปกครองนั้น นำมาวิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตรดังนี้

คำนวณค่าเฉลี่ยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ย (มีชนิยม เลขคณิต)}$$

$$X = \text{ค่าคะแนนของคำตอบ}$$

$$f = \text{จำนวนตัวอย่างประชากรที่เลือกคำตอบที่มีค่าคะแนน}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนตัวอย่างประชากร}$$

คำนวณค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

S.D. = ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = จำนวนความถี่

x = ค่าคะแนนของคำตอบ

N = จำนวนตัวอย่างประชากร

(ประคอง กรรณสูตร, 2529)

ทั้งนี้ได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและการแปลความดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า ตามหลักการสร้างมาตราวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert Scale) ชนิด 5 ระดับ (บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์, 2527) โดยดัดแปลงเป็น 3 ระดับ เพื่อให้เหมาะกับวัยของนักเรียน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้คือ

2	คะแนน	หมายความว่า	ปฏิบัติทุกครั้ง
1	คะแนน	หมายความว่า	ปฏิบัติ เป็นบางครั้ง
0	คะแนน	หมายความว่า	ไม่เคยปฏิบัติ

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงคะแนนและความหมายของช่วงคะแนนในการปฏิบัติดังนี้

1.51 - 2.00	หมายความว่า	สูง เสริมมาก
0.51 - 1.50	หมายความว่า	สูง เสริมปานกลาง
0.00 - 0.50	หมายความว่า	สูง เสริมน้อย

4.3 ข้อมูลตอนที่ 3 ของแบบสอบถามทั้งสองชุด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะของผู้ตอบ ได้นำมาจัดหมวดหมู่ตามความถี่ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.4 ข้อมูลจากแบบสำรวจสภาพภายในบ้าน ได้นำมาจัดหมวดหมู่ตามความถี่ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง